

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL J. N. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO
NAGRINĖJIMO**

2018 m. gegužės 2 d. Nr. 242-185
Vilnius

Lietuvos bankas gavo J. N. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. pareiškėja, kurios, kaip transporto priemonės „Citroen Berlingo“ (toliau – automobilis) valdytojos, civilinę atsakomybę yra apdraudęs draudikas, atidarydama stovinčio automobilio duris jomis kliudė pravažiuojančią transporto priemonę „Hyundai Santa Fe“ ir ją apgadino. Draudikas pagal su pareiškėja sudarytą automobilio valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį (toliau – Draudimo sutartis) atsisakė dėl 2018 m. vasario 22 d. įvykio nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Hyundai Santa Fe“ padarytą žalą. Draudikas nurodė, kad, remiantis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDI) 2 straipsnio 3 dalimi, draudžiamuoju įvykiu pripažįstamas eismo įvykis, kurio metu, pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas) 2 straipsnio 12 dalies nuostatas, žala padaroma judant transporto priemonei. Draudiko teigimu, automobilis 2018 m. vasario 22 d. įvykio metu stovėjo, todėl įvykis neatitinka Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje įtvirtintos eismo įvykio sampratos.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko sprendimu nemokėti draudimo išmokos, kreipimesi į Lietuvos banką prašė rekomenduoti draudikui 2018 m. vasario 22 d. įvykį pripažinti eismo įvykiu ir šiam įvykiui taikyti Draudimo sutartimi teikiamą draudimo apsaugą.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė, kad sprendimas nemokėti draudimo išmokos atitinka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 28 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-216-686/2017, ir Vilniaus apygardos teismo 2017 m. spalio 17 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e2A-1341-450/2017, suformuotą teisės aiškinimo ir taikymo praktiką.

Draudikas taip pat nurodė, kad Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlyginimo turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalgoje, aprobuotoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Teisėjų senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27, (toliau – Apžvalga) konstatuojama, kad stovintis automobilis nėra laikytinas didesnio pavojaus šaltiniu. Draudikas pabrėžė, kad civilinė atsakomybė yra taikoma tik už žalą, kuri atsiranda kaip didesnio pavojaus šaltinio veiklos rezultatas, t. y. tiesiogiai veikiant ir sukeltiant neigiamas žalingas pasekmes didesnio pavojaus šaltinio pavojingomis aplinkiniams savybėmis. Draudikas nurodė, kad nejudanti transporto priemonė nedalyvauja eisme, neturi judėjimo energijos ir negali veikti aplinkinių.

Draudiko teigimu, 2018 m. vasario 22 d. įvykio metu transporto priemonei „Hyundai Santa Fe“ padaryta žala nėra Draudimo sutarties objektas: sustojus automobiliui, pareiškėja baigė

kelionę ir viešajame eisme nedalyvavo, o žalą pravažiuojančiam automobiliui „Hyundai Santa Fe“ padarė ne kaip didesnio pavojaus šaltinio valdytoja, „bet automobilio duralėmis, elgdamasi ne tiek rūpestingai ir apdairiai, kiek atitinkamomis sąlygomis buvo būtina (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.248 straipsnis)“. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis ir vadovaudamasis TPVCAPDĮ nuostatomis dėl Draudimo sutartimi teikiamos draudimo apsaugos apimties, draudikas pabrėžė, kad 2018 m. vasario 22 d. įvykis nėra pripažįstamas draudžiamuoju.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, pažymėtina, kad šalių ginčas kilo dėl judančiai transporto priemonei stovinčio automobilio duralėmis padarytos žalos atitikties TPVCAPDĮ nurodytiems draudžiamąjo įvykio požymiams ir 2018 m. vasario 22 d. įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Dėl judančiai transporto priemonei stovinčio automobilio duralėmis padarytos žalos atitikties TPVCAPDĮ nurodytiems draudžiamąjo įvykio požymiams

Remiantis CK 6.987 straipsnio nuostatomis, pažymėtina, kad draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, kuriam įvykus draudikas privalo išmokėti draudimo išmoką. Draudžiamasis įvykis nustatomas draudimo sutartyje arba įstatyme.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reglamentavimo ir teismų praktikos apžvalgoje Nr. AC-34-1 (Teismų praktika Nr. 34) konstatavo, kad „transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisiniams santykiams būdinga tai, kad draudžiamasis įvykis yra nustatytas įstatymo. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje jis įvardijamas kaip draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama išmoka. Aiškinant eismo įvykio sampratą turi būti vadovaujama Saugaus eismo automobilių keliais įstatymu, kuriame nustatyta, kad eismo įvykis – įvykis kelyje, viešose arba privačiose teritorijose, kurio metu, judant transporto priemonei, žuvo arba buvo sužeista žmonių, sugadinta ar apgadinta bent viena transporto priemonė, krovynys, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje buvęs turtas. Sistemiskai aiškinant TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalį ir Saugaus eismo keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalį kartu su TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalimi, draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio kyla transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė“ (pagal TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalį, draudikui pareiga mokėti draudimo išmoką kyla, jeigu transporto priemonės valdytojui dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė).

Siekdamas pagrįsti sprendimą 2018 m. vasario 22 d. įvykio nepripažinti draudžiamuoju, draudikas teigė, kad šis įvykis pagal Saugaus eismo automobilių keliais įstatymą nepripažįstamas eismo įvykiu, nes automobilis nejudėjo. Draudikas nurodė, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 28 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-216-686/2017, ir Vilniaus apygardos teismo 2017 m. spalio 17 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e2A-1341-450/2017, suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad stovinčio automobilio padaryta žala pravažiuojančiai transporto priemonei nepatenka į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi (toliau – TPVCAPD sutartis) teikiamą draudimo apsaugą.

Draudikas nurodė, kad „civilinėje byloje Nr. e3K-3-2016-686/2017 žemesnės instancijos teismai ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sprendė dėl vairuotojo atsakomybės už jo veiksmais padarytą žalą ir pripažino, kad tokiais atvejais draudikas nėra atsakingas už žalą, o vairuotojas

tam tikrais atvejais yra solidariai atsakingas už keleivio padarytą žalą. Šioje byloje buvo pakartota nuosekli teismų praktika dėl stovinčios transporto priemonės, kaip padidinto pavojaus šaltinio, vertinimo. Komentuojamoje byloje apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ginčo įvykis pripažintas nedraudžiamuoju ir atsakovui, draudimo bendrovei, nekyla pareiga atlyginti padarytą žalą, nes, aiškinant eismo įvykio sampratą, turi būti vadovaujama Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalimi. Įvykio metu apdraustas automobilis stovėjo, todėl įvykis, kurio metu apgadintas kito asmens automobilis, nelaikytinas eismo įvykiu. Apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad stovinčio automobilio vairuotojas už keleivio žalą atsako bendrais pagrindais, o Lietuvos Aukščiausiasis Teismas paliko apeliacinės instancijos teismo nutartį nepakeistą.“

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje, 2017 m. balandžio 28 d. priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-216-686/2017, nurodyta, kad pirmosios instancijos teismas (Šilutės rajono apylinkės teismas) nustatė, kad stovinčio automobilio vairuotojas, kai iš jo valdyto sustojusio automobilio išlipdamas keleivis dūrelėmis kliudė pro šalį važiuojančią transporto priemonę ir dėl šių veiksmų buvo padaryta žala, nėra atsakingas už padarytą žalą. Atsižvelgdamas į tai, kad TPVCAPD sutartimi apdraudžiama transporto priemonių valdytojų, o ne jų keleivių civilinė atsakomybė, Šilutės rajono apylinkės teismas 2016 m. balandžio 12 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e2-186-750/2016, konstatavo, kad draudikui pagal TPVCAPDĮ nekyla pareiga nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėti draudimo išmokos dėl automobilio keleivio neteisėtais veiksmais padarytos žalos.

Apeliacinės instancijos teismas – Klaipėdos apygardos teismas – 2016 m. spalio 4 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. e2A-1195-460/2016, Šilutės rajono apylinkės teismo nutartį iš dalies pakeitė, nurodydamas, kad teismui pateikti įrodymai pagrindžia, jog už nukentėjusiam trečiajam asmeniui padarytą žalą yra atsakingas automobilio valdytojas (vairuotojas), o ne jo keleivis. Apeliacinės instancijos teismas taip pat pabrėžė, kad draudikui pagal TPVCAPDĮ nekyla pareiga nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėti draudimo išmokos, tačiau nurodė ne pirmosios instancijos teismo nustatytą TPVCAPD sutartimi teikiamos draudimo apsaugos negaliojimo pagrindą (t. y. kad pagal šią sutartį draudimo apsauga yra teikiama tik dėl apdraustos transporto priemonės valdytojo, o ne jos keleivio nukentėjusiam trečiajam asmeniui padarytos žalos), o nurodė kitą įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju pagal TPVCAPD sutartį sąlygą – kad stovinčio automobilio dūrelėmis padaryta žala nelaikytina Saugaus eismo keliais įstatyme apibrėžto eismo įvykio metu padaryta žala. Atsižvelgdamas į tai, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad pareiga nukentėjusiam asmeniui atlyginti žalą kyla automobilio, *kaip didesnio pavojaus šaltinio*, valdytojui.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas kasacine tvarka išnagrinėjęs bylą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2016 m. spalio 4 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje Nr. e2A-1195-460/2016, peržiūrėjimo 2017 m. balandžio 28 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-216-686/2017, suformavo teisės normų, reglamentuojančių civilinės atsakomybės taikymą už transporto priemonės keleivio padarytą žalą trečiajam asmeniui, aiškinimo ir taikymo praktiką. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, kad, turėjęs galimybę vykdyti, tačiau neįvykdęs Saugaus eismo keliais įstatyme ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 (2016 m. lapkričio 4 d. redakcija) patvirtintose Kelių eismo taisyklėse (toliau – KET) nustatytų reikalavimų imtis visų būtinų priemonių savo ir keleivių saugumui kelionės metu užtikrinti ir neįvykdęs reikalavimo kelyje visada elgtis taip, kad nesukeltų pavojaus kitiems eismo dalyviams ir nesudarytų kliūčių jų eismui, neužtikrinęs saugaus keleivių išlaipinimo, dėl keleivio nesaugiai atidarytų durelių kilus žalai, vairuotojas ir keleivis tampa solidariai atsakingi kaip nukentėjusiam bendrai padarę žalos asmenys (CK 6.6 straipsnio 3 dalis, 6. 279 straipsnio 1 dalis). Kreditorius turi teisę reikalauti, kad solidariąją prievolę įvykdytų tiek visi ar keli skolininkai bendrai, tiek bet kuris iš jų skyrium, tiek ją visą, tiek jos dalį (CK 6.6 straipsnio 4 dalis). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nustatęs, kad žala buvo padaryta bendrais vairuotojo (pasirinkus nesaugią keleivių išlaipinimo vietą ir momentą, nesiėmus atsargumo priemonių pavojui išvengti) ir

keleivio (nesiėmus atsargumo priemonių pavojui išvengti) veiksmis, vadovaudamasis CK 6.6 straipsnio 4 dalies nuostatomis, suteikiančiomis kreditoriui teisę reikalauti, jog solidariają prievolę įvykdytų bet kuris skolininkas, konstatavo, kad apeliacinis teismas pagrįstai nukentėjusiam trečiajam asmeniui priteisė žalos atlyginimą iš automobilio vairuotojo.

Vadovaudamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 28 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-216-686/2017, draudikas nurodė, kad kasacinis teismas paliko galioti Klaipėdos apygardos teismo 2016 m. spalio 4 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje Nr. e2A-1195-460/2016, nes sutiko su pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų vertinimu, kad žalą padariusiam automobilio valdytojui tenka pareiga nukentėjusiam asmeniui atlyginti žalą, nes pagal TPVCAPDĮ stovinčio automobilio žala nelaikytina draudžiamuoju įvykiu. Vertinant šią draudiko nurodytą aplinkybę, pažymėtina, kad, kaip minėta, Šilutės rajono apylinkės teismas 2016 m. balandžio 12 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e2-186-750/2016, įvykį pripažino nedraudžiamuoju ne dėl to, kad nebuvo eismo įvykio, o eismo įvykį pripažino nedraudžiamuoju, nes atsakingą už eismo įvykio kilimą nustatė apdraustos transporto priemonės keleivį, o ne jos valdytoją.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2017 m. balandžio 28 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-216-686/2017, konstatavo, kad, įvertinus faktines bylos aplinkybes, nustatyta, jog pirmosios instancijos teismo taikytas civilinę atsakomybę reglamentuojančių teisės normų aiškinimas ir išvada, kad už žalą nagrinėjamu atveju atsakingas tik keleivis, neužtikrina realios ir veiksmingos nukentėjusio asmens pažeistų teisių gynbos ir prieštarauja saugaus eismo keliuose teisiniam reglamentavimui. Atsižvelgdamas į tai, kasacinis teismas nepaliko galioti pirmosios instancijos teismo nutarties, o paliko galioti apeliacinio teismo nutartį, nes pagal ją žalos atlyginimas buvo priteistas iš žalą padariusio automobilio valdytojo, kuriam įvykdžius solidariają prievolę, žala nukentėjusiam asmeniui būtų visiškai atlyginta.

Svarbu pažymėti, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2017 m. balandžio 28 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-216-686/2017, suformavo ne teisės normų, reglamentuojančių TPVCAPD sutartimi nustatyto draudžiamą įvykio ir judančiai transporto priemonei stovinčio automobilio durelėmis padarytos žalos atitiktis šiam įvykiui, aiškinimo ir taikymo praktiką, o, kaip minėta, šioje byloje buvo nagrinėjami civilinės atsakomybės už transporto priemonės keleivio padarytą žalą trečiajam asmeniui taikymo klausimai. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad draudikas nepagrįstai teigia, jog minėta nutartimi buvo suformuota 2018 m. vasario 22 d. įvykio aplinkybėms tapačių įvykių atitiktis TPVCAPDĮ draudžiamą įvykio požymiams praktika.

Be to, pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, vertindamas žalos padarymo, stovinčios transporto priemonės keleivio atidarytomis durelėmis kliudžius pravažiuojančią transporto priemonę, ir atsakomybės už šią žalą taikymo aplinkybes, rėmėsi saugų eismą keliuose reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis (Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2, 12, 13, 16 straipsniais ir KET 4, 9, 18 ir 52 punktais). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nesutiko su kasaciniame skunde nurodytomis aplinkybėmis, kad stovinčio automobilio durelėmis pravažiuojančiai transporto priemonei padarytos žalos vertinimui yra taikytinos Apžvalgos nuostatos dėl stovinčio automobilio padarytos žalos nepripažindinimo didesnio pavojaus šaltinio padaryta žala, taip pat kad stovinčio automobilio pravažiuojančiam automobiliui padaryta žala nepripažintina eismo įvykiu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko nurodytos aplinkybės, kad draudiko vertinimas, kad, „sustojus automobiliui pareiškėja viešajame eisme nedalyvavo ir ji automobiliui žalą padarė ne kaip padidinto pavojaus šaltinio valdytoja, bet automobilio durelėmis, elgdamasi ne tiek rūpestingai ir apdairiai, kiek atitinkamomis sąlygomis buvo būtina (CK 6.248)“, atitinka suformuotą teismų praktiką, yra nepagrįstos.

Kaip minėta, Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje eismo įvykis apibrėžtas kaip įvykis kelyje, viešojoje arba privačiojoje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama bent viena transporto priemonė, kroviny, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas. Atsižvelgiant į šias Saugaus

eismo automobilių keliais įstatymo nuostatas, pažymėtina, kad minėtas įstatymas nenumato būtinos įvykio pripažinimo eismo įvykiu sąlygos – dviejų transporto priemonių judėjimo. Todėl, remiantis Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalimi, darytina išvada, kad jei įvykyje, kurio metu judant bent venai transporto priemonei buvo padaryta žala transporto priemonei (-ėms), kitam įvykio vietoje buvusiam turtui ir (ar) asmeniui (-ims), toks įvykis pripažįstamas eismo įvykiu Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo nuostatų prasme. Atsižvelgiant į tai ir remiantis TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalies ir TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalies nuostatomis, darytina išvada, kad jei TPVCAPD sutartimi apdraustam valdytojui kyla civilinė atsakomybė dėl eismo įvykyje, judančią transporto priemonę kliudžius stovinčio automobilio durelėmis, padarytos žalos, toks įvykis atitinka TPVCAPDĮ nustatytus draudžiamąjį įvykio požymius.

Dėl draudiko sprendimo 2018 m. vasario 22 d. įvykio nepripažinti draudžiamuoju pagrįstumo

Remiantis TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalimi, pažymėtina, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Atsižvelgiant į šias nuostatas, pažymėtina, kad draudikas, prieš priimdamas sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo, privalo įsitikinti, kad draudėjui arba apdraustajam atsirado civilinė atsakomybė dėl eismo įvykio metu padarytos žalos. Sprendžiant klausimą dėl eismo įvykio dalyvių civilinės atsakomybės atsiradimo, turi būti nustatytos jų civilinės atsakomybės sąlygos: neteisėti veiksmai (CK 6.246 straipsnis), žala (CK 6.249 straipsnis), priežastinis ryšys tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (CK 6.247 straipsnis) bei kaltė (CK 6.248 straipsnis).

Draudikas neginčijo fakto, kad per 2018 m. vasario 22 d. įvykį buvo apgadinta transporto priemonė „Hyundai Santa Fe“. Remiantis Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nustatyta, kad transporto priemonei „Hyundai Santa Fe“ padaryta žala nebūtų atsiradusi, jei iki 2018 m. vasario 22 d. įvykio apdraustą automobilį valdžiusi (vairavusi) pareiškėja nebūtų atidariusi automobilio durelių ir jomis kliudžiusi pravažiuojančio automobilio „Hyundai Santa Fe“. Pažymėtina, kad tokį veiksma, jeigu jis kelia pavojų arba kliudo kitiems eismo dalyviams, draudžia Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 13 straipsnio 12 dalies ir KET 9 punkto nuostatos. Be to, pažymėtina, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas ir KET įtvirtina ir kitas transporto priemonių valdytojų (savininkų) saugaus eismo užtikrinimo pareigas ir tai, kad eismo dalyvių elgesys grindžiamas savitarpio pagarba ir atsargumu. Eismo dalyviai privalo laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai (Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 12 straipsnio 1 ir 5 dalys bei KET 4 punktas). Atsižvelgiant į saugų eismą keliuose reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, darytina išvada, kad pareiškėja, prieš 2018 m. vasario 22 d. įvykį nesilaikiusi visų atsargumo priemonių ir atidarytomis automobilio durelėmis sukeldama pavojų kito eismo dalyvio (transporto priemonės „Hyundai Santa Fe“ valdytojo) turtui, savo veiksmais pažeidė Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 12 straipsnio 1 ir 5 dalių, 13 straipsnio 12 dalies ir KET 4 bei 9 punktų reikalavimus.

Šiame kontekste pažymėtina, kad civilinės atsakomybės atveju neteisėtais veiksmais laikomas ir bendro pobūdžio pareigos elgtis atidžiai ir rūpestingai pažeidimas (CK 6.246 straipsnio 1 dalis), o asmuo laikomas kaltas, jeigu, atsižvelgiant į prievolės esmę bei kitas aplinkybes, jis nebuvo tiek rūpestingas ir apdairus, kiek atitinkamomis sąlygomis buvo būtina. Paprastas neatsargumas, kaip kaltė, sudaranti pagrindą civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykiams atsirasti, gali būti kaip objektyvi klaida, mažiausias neapsižiūrėjimas, neatidumas ir nepakankamas apdairumas, net nesugebėjimas konkrečioje situacijoje numatyti visų saugaus eismo galimybių ir jomis pasinaudoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. kovo 3 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-153/2008).

Svarbu pažymėti, kad nei pareiškėja, nei draudikas pareiškėjos veiksmų neteisėtumo neginčijo. Pareiškėja, keldama reikalavimą 2018 m. vasario 22 d. įvykį vertinti pagal TPVCAPDĮ įtvirtintas įvykio pripažinimo draudžiamuoju sąlygas, pripažino esanti atsakinga už eismo įvykio kilimą. Jei pareiškėja būtų laikiusis Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 12 straipsnio 1 ir 5 dalių, 13 straipsnio 12 dalies ir KET 4 bei 9 punktų reikalavimų, žala nebūtų atsiradusi. Kaltę suponuoja žalos padarymo faktas.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog pareiškėjos, kaip apdrausto automobilio valdytojos, veiksmuose pasireiškė visos civilinės atsakomybės sąlygos, remiantis TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalimi, draudikui kyla pareiga 2018 m. vasario 22 d. eismo įvykį pripažinti draudžiamuoju. Remiantis nustatytais aplinkybėmis, pareiškėjos reikalavimas pripažinti 2018 m. vasario 22 d. įvykį draudžiamuoju yra tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjos J. N. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui 2018 m. vasario 22 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius